

9. lekce

Slovička

bet	ale
dar	ještě
daug (+Gen.)	hodně
į +Ak. (eiti į mokyklą)	do (jít do školy)
ieškoti, ieško, ieškojo (+Gen.)	hledat
kieno	čí
labai	velmi
laiškas (m)	dopis
mokykla (f)	škola (ne univerzita!)
savo	svůj / svoje

9.1 Vokativ

Vokativ u podstatných jmen

Vokativ má v každém paradigmatu vlastní koncovku (viz tabulka).

V plurálu se koncovky vokativu shodují s koncovkami nominativu.

Substantiva na **-as** přibírají ve vokativu jednu ze tří koncovek:

a) koncovku **-ai** mají osobní jména mužského rodu (mužská jména a příjmení):

Jonas→Jonai! Kazlauskas→Kazlauskai! Jonas Kazlauskas→Jonai Kazlauskai!

b) koncovku **-e** mají obecná jména (apelativa) a jména neživotná (substantiva na „-as“, která nespádají pod bod a):

ponas→pone! vyras→vyre! dekanas→dekane! universitetas→universitete!

Berlynas→Berlyne!

c) koncovku **-au** přibírají substantiva, která mají před koncovkou souhlásku „j“ (ta, která končí na „-jas“):

vėjas→vėjau! mokytojas→mokytojau! rašytojas→rašytojau!

Cvičení 1. Řekněte litevsky:

pane! otcě! synu! bratře! dědečku! strýci!

paní! matko! dcero! sestro! babičko! teto!

pane docente! paní profesorko!

pane docente Jonas Kazlauskas! pane profesore Petras Šiaučius!

paní docentko Ona Kazlauskienė! paní profesorko Agnė Šiaučiūtė!

Vokativ u přídavných jmen

U adjektiv se koncovky vokativu shodují s koncovkami nominativu (viz tabulka).

Cvičení 2. Utvořte vokativ:

jaunas docentas; linksmas policininkas; mažas vaikas
jauna studentė; linksma profesorė; liūdna teta; graži dukra

9.2 Posesivita

Opakování přivlastňovacích zájmen:

aš	mano	mes	mūsų
tu	tavo	jūs	jūsų
jis	jo	jie	jų
ji	jos	jos	jų

Kieno – čí

Kieno knyga? Kieno namas? Kieno šis vaikas? Kieno ta mašina?

Savo – svůj, svoje

savo nerozlišuje gramatický rod:

Aš turiu savo knygą.

Aš turiu savo namą.

savo se neskloňuje:

N. (...)

(...)

G. *savo* namo

savo knygos

D. *savo* namui

savo knygai

A. *savo* namą

savo knygą

...

...

Používání:

SPRÁVNĚ		ŠPATNĚ
Aš myliu savo šeimą.	Miluji svou rodinu.	Aš myliu mano šeimą.
Tu turi savo knygą.	Máš svou knihu.	Tu turi tavo knygą.
Ji myli savo vaiką.	Ona miluje své dítě.	Ji myli jos vaiką.
Mes turime savo namą.	Máme svůj dům.	Mes turime mūsų namą.

9.3 Časování sloves – indikativ préterita (minulý čas), typ „ė“

rašyti, rašo, rašė

aš raš-iau mes raš-ėme

tu raš-ei jūs raš-ėte

jis, ji raš-ė jie, jos raš-ė

Aš rašiau laišką. Tu rašei knygą. Ji nerašė laiško. Jis nerašė knygos.

Cvičení 3. Vyčasujte:

atsiprašyti, atsiprašo, atsiprašė (omluvit se), *pristatyti, pristato, pristatė* (představit),
prisistatyti, prisistato, prisistatė (představit se)

9.4 Adverbia

Adverbia mohou být základní, např. *daug* (hodně), *toli* (daleko), nebo odvozená, např. *gerai* (dobře).

Odvozená adverbia se tvoří přidáním sufixu **-(i)ai** ke kmeni adjektiv:

-ai:

ger-as → *ger* + *ai* → *gerai* (dobře)

blog-as → *blog* + *ai* → *blogai* (špatně)

-iai:

graž-us → *graž* + *iai* → *gražiai* (hezky)

bjaur-us → *bjaur* + *iai* → *bjauriai* (ošklivě)